BRÖDTEXTEN

NR 2, 2022

Jönköpings LITTERATURHUS

MEDLEMSKAP
I Jönköpings litteraturhus
Ungdom (t.o.m. 18 år) 50 :-
Vuxen 200 :-
Senior (över 80 år) 50 :-
Student 50 :-

Material & frågor om Brödtexten
peter@jonkopingslttеraturhus.se

Text och bild om inget annat anges
Peter Nyberg

Formgivning
Peter Nyberg

Jönköpings litteraturhus styrelse
Ordförande: Dan Nilsson
Kassör: Anne Appelblad
Sekreterare: Peter Nyberg
Ungdomsrepresenatant: Embla Sjöblom

Verksamhetsledare: Gunnar Källström

Omslagsbild: Magnus Grehn under Jönköpings litteraturhus minipoesimässa den 27 mars 2022

Hemsida
www.jonkopingslitteraturhus.se

Jönköpings
LITTERATURHUS

Skrivande under Jönköpings litteraturhus minipoesimässa

Innehåll

YTTRANDEFRIHET
Ett tempel att försvara 4

KLUBB MIKROKOSMOS 6
Henrik Hermansson - Allting handlar inte om dig! 8

POETRY SLAM
Deltävling 2 10
Deltävling 4 12

SKRIVARCIRKEL 9
– Våra träffar har varit månadens höjdpunkt 14
Nina Frydenlund 16
Latifa Gharbi 21
Monica Ryttman 26
Aino Waller 31

JÖNKÖPINGS LITTERATURHUS MINIPOESIFESTIVAL 36

ÅRSMÖTE I FÖRENINGEN JÖNKÖPINGS LITTERATURHUS 38

KRÅKAN I TENHULT
av Gunnar Källström 40

KALENDER 2022 43

MC Alex under deltävling två i Poetry Slam

Yttrandefrihet

Ett tempel att försvara

Under konstmässan Documenta 14 som gick av stapel 2017 i Kassel uppförde den argentinska konstnären Marta Minujín konstverket ”The Parthenon of Books”. Verket såg på avstånd ut som det grekiska templet Parthenon i Aten men när man kom nära såg man att byggnaden bestod av ställningar och plast. Innanför plasten fanns det en mängd böcker. Det som var gemensamt för dessa böcker var att det var böcker som någon gång någonstans i världen varit förbjudna. Jag minns att när jag såg de här böckerna att jag blev förvånad över hur många böcker det var som jag kände igen och några hade jag dessutom läst. På platsen där Minujín byggt konstverket brände nazisterna cirka 2000 böcker 19 maj 1933. Minujín hade byggt ett liknande konstverk redan 1983 i Buenos Aires och då var det böcker som var förbjudna under den argentinska diktaturen 1976–1983.

Vilka böcker har då varit förbjudna? Satansverserna av Salman Rushdie blev förbjuden i Iran och Ayatollah Khomeini utfärdade en fatwa mot författaren 1989 och han har sedan dess endast visat sig offentligt under ett fåtal tillfällen. Mer förvånande är kanske att boken Da Vinci-koden av Dan Brown är förbjuden i Jordanien och Libanon. Här är det förstås också det religiösa innehållet som är kontroversiellt. Även Bibeln har varit förbjuden i en del kommunistiska stater.

Det här får förnyad aktualitet då det pågår ett krig i Ukraina. Vi har i dagarna sett en rysk journalist som i direktsändning visar upp en skylt där hon protesterar mot kriget och hon hotas nu av ett långt fängelsestraff. En av lagarna som man infört i Ryssland är ett förbud mot falsk information mot militären. Brottet har ett straff på 15 års fängelse. I sådana här fall är ofta de lite luddiga formuleringarna i lagtexterna mest effektiva. De gör att människor av rädsla censurerar sig själva.

Det här gör förstås att författare och konstnärer som kanske inte direkt är i opposition börjar tänka på vad man får lov att skriva.

För vår del som betraktar kriget från avstånd så kan det ibland vara svårt att veta vad som är sanning i nyhetsförmedlingen. Det är lätt att tro att de nyheter som berättar om ”den goda sidan” är sanna. Börjar man fundera på om man verkligen kan lita på nyheterna så ska man också fundera på om man själv har ett perspektiv med en viss slagsida. Diskuterar man med människor från andra delar av världen eller tar del av nyheter från en annan världsdel så kanske man får en annan bild. Jag har till exempel insett att jag är fostrad i att ha en betydligt större tilltro till staten och vårt rättsväsende vilket för många med en annan bakgrund inte är självklart.

Som svensk kan det också vara intressant att veta att Sverige var det första land i världen som införde en lag om tryckfrihet redan 1766. Detta ledde också till att vi i Sverige fick offentlighetsprincipen för offentliga handlingar i svenska myndigheten, anledningen var att man ville skydda den enskilda medborgaren. Nu har vi inte haft obruten pressfrihet sedan 1766 utan den har tagits bort och återinförts. Det fanns också undantag som att man inte fick smäda konungen eller vissa religiösa spörsmål som stadgades av Svenska kyrkan.

Idag är många av de sakerna självklara för oss. De här friheterna är kanske till och med förutsättningar för en del av vår populärkultur. Filmen Ett herrans liv (på engelska Monty Python’s Life of Brian) visades inte på Irland, i Norge och Italien på grund av att den ansågs blasfemisk. I Sverige marknadsfördes den som ”filmen som är så rolig att den är förbjuden i Norge”. Vi kan förstås bara fantisera över vilka verks som kungen stoppat om man inte fick smäda konungen och vad hade det begreppet betytt idag?

Yttrandefriheten är ett vackert tempel men den måste bevakas och står mindre stadigt än vad man tror.

Om man är intresserad av förbjudna böcker så öppnade Dawit Isaak-biblioteket vid Malmö stadsbibliotek 2020 där man samlar inte bara böcker utan även musik som någon gång förbjudits.

Dan Nilsson
Ordförande
Jönköpings litteraturhus

Dan Nilsson

Klubb Mikrokosmos

- Litterär salong med Åsa och Henrik

Under årets första Klubb Mikrokosmos måndagen den 7 mars 2022 berättade och diskuterade Henrik Hermansson om sin debutbok om det egocentrerade samhället och Åsa Storck berättade om sina 69 böcker i genren lättläst och gav skrivtips

Henrik Hermansson var först upp på Antikvariat UNOs scen. Under en halvtimme försökte han återge grundtankarna i sin 600 sidor långa reflekterande bok *Allt handlar inte om dig själv här och nu*. Boken som lanserades under våren hade nyss släppts i handeln.

Under flera år har Henrik Hermansson tänkt att samhället i allt högra grad fungerar som ett serviceorgan för självet, inte som stöd för en massa av människor. Två områden som det syns särskilt klart i är politiken och skolan där de styrande inte längre strävar efter att skapa starka strukturer för alla utan riktar in sina insatser för att stärka varje individs själv. Framför allt innebär det att de professionella som arbetar med skolan måste anpassa sin verksamhet för att eleverna inte ska välja någon annan skola i staden. Kravet innebär att det är viktigaste för skolledarna att tillgodose elevernas själv i första hand.

Fakta och tyckande

Henrik Hermansson tänker också att det är viktigt att skilja mellan fakta och den individuella känslan, men att vi i allt lägre grad förmår göra det. Istället för att framhäva sitt jag borde vi ta ett steg tillbaka från det och träna oss i att se den yttre verkligheten sådan den är och försöka förstå vad som är sant bortom känslor och åsikter. Det är därför hans bok fått undertiteln: ”en bok om den historielösa självupptagenheten och det tidlösa bildningsidealet, eller spaningen efter det sanna, sköna och rätta”.

Grupparbeten

Författaren har svårt med flera företeelser i vårt samhälle. Grupparbeten som når konsensus och inte vill ompröva är en sådan sak. Majoriteten i en grupp har inte alltid rätt. På samma grunder gillar han inte ideologier eftersom de låser fast människor i fasta ramar, vilket till exempel skapar absurda politiska diskussioner där företrädare för ett parti måste tycka vissa saker eftersom det är en del av ideologin.

Efter genomgången utbröt en dynamisk frågestund då Henrik Hermansson överöstes av frågor av olika slag och publiken fick medverka.

Åsa Storcks karriär

Åsa Storck äntrade samma scen genom att lägga upp en hög böcker på bordet. Hon berättade att hon debuterade 1991 som 27-åring efter att ha sett hyllan med lättlästa böcker och tänkt att hon kunde göra det bättre själv. Så hon skrev en enligt henne själv tråkig berättelse med tråkigt omslag med tråkiga illustrationer som ändå fick plats i utgivningen hos ett av Sveriges största förlag. Sedan dess har hon skrivit 69 böcker och vunnit prestigefyllda priser för dem.

Inom genren lättläst har Åsa skrivit många olika typer av böcker men ett centralt tema har varit ”att våga”. Så är det till exempel med huvudpersonen i boken *Baddräkten* där en muslimsk flicka får klä av sig och använda baddräkt. Ofta har skrivandet styrts av vad förlaget har velat ha för typ av böcker, som med Åsa Storcks historiska tidsreseäventyr. Ibland har hon presenterat idéer, som med serien *Kramar och brev* där huvudpersonen har funktionsvariationer och lär sig använda internet för att träffa flickor.

Åsa Storcks råd till nya författare

1
Gå med i författarförbundet. Där kan en få stipendier som gör att får tid att skriva.

2
Om du får ett manus antaget är det klokt att vara förberedd och ha flera manus i lager eller redan ha börjat skriva på nästa så att man kan mata på mot förlaget.

3
Använd inte bara ett förlag utan ha dina böcker hos flera. Det gillar de inte, men om ett går omkull gör det inte så mycket.

4
Nätverka. När Åsa började skriva var hon helt ensam men nu finns det nätverk som hon är med i där man hjälper varandra och utbyter idéer. Klubb Mikrokosmos, konstaterar hon, är ett sådant.

5
Gå med i Författarcentrum. Innan hon var medlem där vågade hon inte riktigt ta betalt, men med medlemskapet kunde hon säga att Författarcentrum ville ha pengarna.

6
Skaffa en rik partner eller ett jobb som ger utrymme för att skriva, halvskämtar hon.

7
Skriv direkt, vänta inte in bra tidpunkter eller inspiration att skriva, de kommer ändå inte. Sätt igång direkt. Nu.

Åsa Storck

Henrik Hermansson

- Allting handlar inte om dig

Henrik Hermansson gav under våren ut sin debutbok: en filosofisk betraktelse över ett egocentrerat samhälle. I boken frammanar han ett nytt eller snarare klassiskt bildningsideal.

I slutet av januari 2022 kom boken *Allting handlar inte om dig själv här och nu*. Det är en betraktelse av ett samhälle som drabbas av allt större historielöshet, där människor snarare söker sig inåt mot egot än försöker förstå sin omgivning. Författaren heter Henrik Hermansson. Han menar sig genom litteraturen kunna gripa sig an de stora frågorna i tillvaron och har som en programförklaring på sin bok skrivit: ”En bok om den historielösa självupptagenheten och det tidlösa bildningsidealet, eller spaningen efter det sanna, sköna och rätta”.

Henrik Hermansson uppfattade det som att människor runt omkring honom blev alltmer självupptagna och att det i hög grad ansågs normalt och uppmuntrades.

– Inom skolan, politiken, kulturen och en mängd andra områden förutsätts vi idag utgå från oss själva och ha oss själva som måttstock. Jag funderade också på hur det kommer sig att så många bästsäljare på bokmarknaden idag är självhjälpsböcker.

Framför allt har Henrik Hermansson i sin research för boken läst filosofiska och vetenskapliga artiklar om hur vi tänker och hur människans hjärna är konstruerad.

– Sedan bygger boken på saker jag läst och på andra sätt erfarit under många år, innan bokidén föddes.

Han tänker att formen främst knyter an till den genre som han valt för sin framställning.

– Jag har nog på gott och ont valt en ovanligt fri form, då jag varken försöker presentera fakta eller övertyga andra kring någon särskild livsåskådning. Jag gör inte några akademiska anspråk.

Henrik Hermansson poängterar att Allting handlar inte om dig själv här och nu inte heller är en fiktiv bok utan att han filosoferar runt en aspekt av världen.

– Jag försöker helt enkelt filosofera kring samhällsutvecklingen idag, något jag anser vara en bristvara. När man försöker filosofera rör man sig kanske i ett gränsland, där indelningen i fack- eller skönlitteratur blir otillräcklig.

I en presentation på Boktugg berättar Henrik Hermansson att han alltid skrivit skönlitterärt och att han vid sidan av det fasta arbetet tagit frilansuppdrag både inom text och bild. Under två decennier arbetade Henrik Hermansson för Jönköpings kommun men kommer från den 1 mars att vara Region Jönköping läns litteraturutvecklare. Han skriver romaner, noveller och poesi och mångsidiga (Allting handlar inte om dig här och nu är 582 sidor) filosofiska verk.

– Jag skriver så ofta jag har möjlighet. Det viktigaste är att på ett eller annat sätt hålla språket och fantasin levande.

Författaren menar att mängden skrivande pendlar, ibland några minuter en kväll, ibland flera timmar i streck under en ledig dag eller under semestern.

– Jag ser inte skrivandet som ett extrajobb, utan som ett slags rekreation, där jag kan tänka och fantisera fritt bortom vardag och arbete.

Henrik Hermansson

Poetry Slam

Tisdagen den 15 mars genomfördes Poetry Slam, delfinal 2 på Ödlan. De sex poeterna som ställde upp exploderade i poesi och berättelser från scen, magnifikt anledda av kvällens MC Alex. Mick och Tess gick vidare till finalen.

Poängvinnaren Tess

MC Alex

Zuni

Vinnarna Mick och Tess

Mick

Saga

Loke

Embla

Tisdagen den 29 mars genomfördes den fjärde och sista deltävlingen i Poetry Slam på antikvariat UNO inför en stor publik. Kvällen leddes av MC Alice. Embla och Saga gick vidare till finalen den 22 april. Embla vann den åtråvärda hatten.

Kvällens vinnare: Embla

MC Alice

Leif

Lina

Saga

Saga och Embla gick till final

Cimon

Eva bidrog med en joik i pausen

Skrivarcirkel nio

Vara skrivarträffar har varit månadens höjdpunkt

Efter Skrivarhubben 2020 skapades 15 skrivarcirklar i Jönköpings litteraturhus regi. Skrivarcirklarna möjliggjorde att människor från olika delar av Sverige, Norden och Europa kunder träffas och utbyta erfarenheter av skrivande. Några av cirklarna blev kortlivade, men en som tack vare struktur och engagemang kunnat hålla liv i sina träffar är Skrivarcirkel nio, som består av Latifa Gharbi, Nina Frydenlund, Monica Ryttman och Aino Waller.

De fyra medlemmarna i skrivargruppen var främlingar för varandra innan de sattes samman som en skrivarcirkel med inriktning mot poesi. Latifa Gharbi bor i Stockholm, Aino Waller på Åland, Nina Frydenlund i Jönköping och Monica Ryttman i Ödeshög.

Nina Frydenlund berättar att hon deltog i den digitala Skrivarhubben hösten 2020 där Jönköpings litteraturhus utlyste möjligheten att ingå i en skrivarcirkel.

– Jeg tok opp igjen kontakten med Litteraturhuset og sa at jeg ønsket å delta i skrivesirkel, og på den måten kom jeg i kontakt med Aino og Latifa, og senere Monica, berättar hon.

Responsens betydelse

På liknande sätt var det för de andra medlemmarna. Det som driver samtliga medlemmar i gruppen är viljan att utveckla sitt skrivande med hjälp av andra.

– Att läsa andras utkast med vänligt kritiska ögon är väldigt lärorikt, man börjar se vissa bra och dåliga mönster i skrivandet som man själv kan använda som vägvisare längre fram, berättar Aino Waller.

Hon skriver både på finska och engelska men upplever att cirkeln har utvecklat hennes skönlitterära skrivande på svenska. Framför allt är det de andras kommentarer om det egna skrivande som hon upplever som både upplysande och inspirerande.

Latifa Gharbi berättar att hon tror at cirkeln har påverkat hennes skrivande ganska mycket:

– Dels för att skrivandet har blivit en regelbundenhet och inspirerer mig att skriva mer, dels för att responsen jag fått från kamraterna är betydelsefull när jag bearbetar dikterna och ser dem med nya ögon.

Nina Frydenlund är den mest vana skribenten i gruppen. Hon är utbildad journalist inom konst- och filmhistoria. 2021 kom hennes första publikation, en bok där fotografier och bilder samspelar under titeln *Stillhet er lyden av en tanke*.

– Jeg har lenge brukt skriving som terapi og kjente nå at dette var noe jeg MÅTTE gjør mer av. Det er en aktivitet som gjør at jeg kommer inn til kjernen av meg selv og det er egentlig bare skriving jeg vil bruke min tid på.

Skrivarcirkeln

Aino Waller menar att det är bra att kunna vara flexibel med antalet medlemmar. De deltar när de har ork.

– Man vet ju aldrig vad livet överraskar med, men man behöver ändå kunna komma tillbaka till sitt skrivande sammanhang när situationen tillåter.

Medlemmar i cirkeln träffar ungefär en gång i månaden, ibland en gång var tredje vecka, ibland mer sällan. Det gemensamma är att de upplever cirkeln som ett betydelseullt sammanhang.

– Jag upplever vår grupp som en plats där vi kan yttra oss fritt både när det gäller det konstnärliga och det personliga. Dessa två områden korsar ju också varandra och därför är det speciellt fint att ha en skrivargrupp med tillit, respekt och uppskattning, berättar Latifa Gharbi.

Nina Frydenlund upplever att gruppen hjälper varandra med textkommentarer och har diskuterat väsentligheter som varför något framstår som bra eller dåligt.

– Våre skrivemøter har vært høydepunkter hver måned, noe å se fram i mot. Jeg synes vi kommer veldig godt overens og deler mange like erfaringer. Vi har både grått og skrattat på møtene.

Arbetsgången är att de bestämmer vilken tematik eller genre som ska testas till kommande träff. Principen är att de nya texterna laddas upp en vecka innan träffen så att de som ge responsen hinner läsa. Aino Waller berättar att de arbetat med olika typer av kortuppgifter under sina cirkelträffar.

– Där får vi en mening, några ord eller några bilder i början av vår tvåtimmarssession och sedan skriver en timme och läser därefter upp våra nyskrivna alster för varandra. Hittills har vi skrivit både fria dikter, noveller och en sonett var.

Nu hoppas medlemmarna i Skrivarcirkel nio att de ska kunna träffas IRL. De betonar alla att det virtuella är fantastiskt, utan den tekniken hade de inte ens träffat varandra men att det skulle vara givande att ses också.

Slutligen är de alla lyckliga över Jönköpings litteraturhus initiativ.

– Just vi hade aldrig kommit samman som en grupp utan Jönköpings Litteraturhus, så jag är oerhört tacksam att ni tagit detta initiativ och därigenom berikat mitt liv! berättar Aino Waller.

FUGLEDIRIGENTEN

NINA FRYDENLUND

Han sitter alene på benken, framoverbøyd med hendene framfor seg. Den store ullfrakken er mer grå enn svart, med noen lyse flekker på jakkeslaget, som om han har sølt kebabsaus utover og ikke giddet å tørke av seg. Foran ham på bakken flokker seg en broket gjeng fugler; duer, spurv, kaier og en og annen måke trenger seg fram. Mannen bryter de tørre brødskorpene og slenger dem på bakken. Han passer på at alle får og snakker med dem med en rolig stemme.

-Nei, nå er det lillespurven sin tur til å få litt. Du måke, du er så stor og presser deg fram overalt og stjeler fra de små.

Han hytter med en nikotingul finger mot den store måken, som svarer med et skrik og rekker ut en rød tunge. Med store bevegelser bryter han det tørre brødet og slenger det fra seg, litt den ene veien, litt den andre veien. Små og store fugler kjemper om de fristende bitene, det ser ut som de danser. Og han- han dirigerer musikken.

Hun kikker ut av vinduet og ned på gata. Vinden pisker regn og løv mot glasset, himmelen er stengt og gjør rommet mørkt. Leiligheten føles mer tom enn vanlig. Nede på gata forsøker noen å parkere mellom to biler, uten stort hell. Hun blir stående å se på mens bilen vugger fram og tilbake, ut og inn igjen, og alltid havner den bare LITT feil.

-Herregud er det mulig, sier hun lavt til seg selv.

Bilen stanser helt, en dame går ut på passasjersiden og rundt bilen. En liten mann med hatt stiger ut på førersiden, det ser ut som de veksler noen hissige ord til hverandre. Hun nesten dytter mannen bort og setter seg inn. På en, to og tre er bilen parkert og motoren stengt av. Mannen med hatten drar opp kragen på frakken og drar skuldrene opp mot ørene for å ikke få regn ned i nakken. Paret forsvinner, og hun lar blikket sveipe videre. Det er ikke mange mennesker ute i dette været. Men på en benk i parken på andre siden av naboblokka, ser hun ham, under det store kastanjetreet ved porten. Regnet når ham ikke der, men hun ser at vinden har rufset til det tynne lyserøde håret hans. Hun har sett ham så mange ganger, men aldri fått se ansiktet hans. Allikevel synes hun hele figuren virker underlig kjent. Måten han beveger seg på, de smale skuldrene som luter mot brystet. Hun har sett det så mange ganger tidligere, men klarer ikke plassere ham i tid eller rom utenom benken i parken. Som vanlig flokker fuglene seg rundt ham. Det er både små og store byfugler som kjemper om de små matbitene han bryter og slenger til dem. Hun ser at han hytter med en finger mot en måke, og det virker som den protesterer med et skrik. Telefonen hennes ringer i kjøkkenet og hun river seg løs fra hverdagsdramaet som utspiller seg utenfor vinduet.

Han er tom for brød så han lener seg tilbake og støtter ryggen mot benken. Det gamle treverket som benken er laget av er kaldt, men han sitter godt på den halvlange gamle frakken sin. Duene spankulerer fortsatt rundt på bakken og leter etter bortgjemte smuler. De er vaktsomme og grasiøse, akkurat som danserne i balletten. Når han lukker øynene kan han se det for seg som om det var i går. Den store scenen som brer seg ut overfor ham. Lange slanke ben i tights, med og uten skjørt, damene i lyse rosa tåspiss med silkebånd. Herrene med sine utenomjordiske muskler og kroppsnære bukser. Fra sin posisjon i orkestergraven hadde han god oversikt over hva som skjedde på scenen under øvelsene. Han la merke til blikkene, berøringene og små hviskinger. Det var tydelig hvem av danserne som hadde et godt øye til hverandre, og han kunne av og til kjenne på en tristhet og et savn etter den der udefinerbare følelsen. Noen å komme hjem til? Noen å dele hemmeligheter med? Eller var det bare samhørighet til noen han savnet? Han konsentrerte seg om musikerne foran seg og ledet dem gjennom stykket som tok dem høyt og lavt, som skapt for å spille på følelsene til folk. Musikerne fulgte hans minste lille vink til perfeksjon, og da følte han seg som en allmektig hersker.

Hun har avsluttet telefonsamtalen og skuer igjen ut gjennom vinduet, ned mot parken på andre siden av gaten. Fuglene leter fortsatt med bøyde hoder etter mat på bakken, men benken er tom. Hun kikker til høyre og venstre, men ser ikke spor av ham. Plutselig oppdager hun noe svart under benken. Det ser ut som en gammel dokumentmappe i skinn. Hvem tilhører den? Kan det være ham som har glemt den? Hun slenger på seg en sliten strikkejakke og de røde gummistøvlene

og putter nøklene til leiligheten i lomma. Hun kjenner den iskalde vinden og regnet som fortsatt ligger i lufta da hun krysser gaten, og går bort til benken der mannen satt. Og helt riktig, under benken finner hun en slitt dokumentmappe i svart skinn. Hun bøyer seg og plukker den opp, fikler litt med låsen, og får den opp til slutt. Hun fisker opp en gjennomsiktig plastpose med brødsmuler i. Et nøkkelknippe ligger i en mindre lomme med glidelås. Lengst ned kjenner hun noe langt og smalt i tynt kaldt metall. Hun griper det og ser på det med nysgjerrige øyne. Hun prøver noen bevegelser og sirkler med den i luften. Er det virkelig en dirigentstav? Hun kikker rundt seg, men mannen er ikke å se. Hun legger metallstaven ned igjen og med mappen under armen går hun tilbake til leiligheten hvor hun varmer vann til en kopp te med honning.

Han haster tilbake mot inngangen til parken. Vinden pisker småregnet mot ham, men han har viktigere ting å tenke på. Hvordan er det mulig å være så dum? Den nøkkelen er livsviktig for ham. Der inne i leiligheten finnes alt han eier, og en god natts søvn. For ikke å snakke om dirigentstaven. Hans aller viktigste eiendel her i verden. Det siste holdepunktet som er hans identitet. Eller i det minste var hans identitet eng gang i tiden. Hvis han ikke er dirigenten, hvem er han da? Da han nærmer seg benken, synker hjertet ned til tærne og han kjenner seg med ett yr og iskald. Den gamle dokumentmappen som han har hatt med seg i så mange år, er vekk. Kanskje noen av fuglene har dratt den med seg? Han kommer helt bort til sitteplassen og kan konstatere at mappen ikke er å se noe sted. Han kikker seg rundt og ser noen fotspor i gjørma bak benken. Sporene fortsetter ut på asfalten og han følger etter dem. Ute på fortauet ser han at sporene forsvinner mot inngangen til blokka på andre siden av gata. Han kikker opp og ser en skikkelse i et vindu, opplyst i høstmørket.

Hun ser straks at det er han som står der og kikker opp mot henne. Hun får den samme følelsen igjen. Hvor er det hun har sett ham før? Hun løfter armen som for å gi ham et signal om å vente. Kipper på seg de røde støvlene igjen, legger nøklene i lomma på strikkejakka og springer nedfor trappen med dokumentmappen i hånda. Nede på gaten ser hun til venstre så høyre så venstre igjen før hun lett hopper ned fortauskanten og krysser kjørebanen. Han venter på henne i mørket midt mellom to gatelykter, som om han trives best i skyggen.

– Er denne din?

Hun holder opp skinnveska samtidig som hun skygger for gatelyset for å forsøke å se ansiktet til mannen. Han tar et skritt nærmere og hun ser et bekymret ansikt åpenbare seg.

- Rafa, er det DEG?

Hun er ikke lenger i tvil da hun får se ansiktet hans i lyset fra gatelyset. Sorg og latter har satt sine spor i huden, og det røde håret er ikke lenger like voluminøst, men det er definitivt han.

- Ja? Han tar et skritt nærmere.

- Kjenner du ikke igjen meg? spør hun.

De lysebrune øynene hans ser rett gjennom henne. Intensiteten i dem har ikke endret seg, men kanskje fungerer de ikke like godt lenger.

- Det er meg, Ella!

Navnet hennes skaper ingen umiddelbar reaksjon hos mannen i den sorte frakken. Stivheten og alderen er framtredende og han smiler usikkert.

- Rafa! Jeg kan ikke TRO at det er deg! Jeg har jo sett deg sitte på denne benken siden jeg flyttet hit for fem år siden, men aldri har det slått meg at det var du som satt der med fuglene!

- Beklager, men jeg klarer ikke helt å plassere deg? Han ser spørrende på henne og registrerer at hun blir forlegen.

- Nei, det er klart du ikke husker meg…. Hun drar en hånd gjennom det blonde håret.

- Jeg spilte annen fiolin da du ledet Filharmonien i Oslo en periode. Det må jo være…ja, hva kan det være? 15 år siden? Eller mer? Hun ser spørrende på ham, og fortsetter.

- Jeg husker vi spilte både Wagner og Mozart den sesongen. Og kritikken var lysende! Øynene hennes gløder opp når hun tenker tilbake.

- Du ble sammenlignet med Paavo Järvi, husker jeg.

Mannen ser med ett stolt og rak ut i kroppen, som om ungdommen i ham har kommet tilbake.

- Jeg husker godt den tiden, sier han langsomt, og tenker tilbake og visualiserer mens han snakker.

- Det var jo helt på slutten av min karriere, jeg sluttet bare ett år etter Mozart-oppsetningen.

- Ja, jeg husker vi fikk en ny dirigent da du sluttet, men han kunne

ikke fylle dine sko, så mye kan jeg si. Hele dynamikken i orkesteret endret seg da du sluttet, svarer hun.

- Men la oss ikke stå her i vinden, fortsetter hun. Kan du tenke deg å bli med opp på en kopp te? Jeg bor rett på andre siden av gata her, som du sikkert skjønte. Den aldrende dirigenten blir usikker igjen, og hun angrer med en gang på at hun har vært så direkte. Det ser ut som han skal takke nei. Hun rekker over dokumentmappen hans, og han griper den.

- Vi kan også ha det til gode, nå vet du jo hvor jeg bor, smiler hun unnskyldende. Han åpner dokumentmappa og sjekker at alt er der. Nøklene, dirigentstaven og posen med brødsmuler.

- Det var hyggelig å se deg igjen, sier hun, snur seg og går over gaten mot inngangsdøra i blokka. Han blir stående et kort øyeblikk, som om han tviler.

- Takk for at du tok vare på dokumentmappa mi, roper han svakt etter henne. Hun snur seg smilende, men han har allerede begynt å gå mot parken igjen.

Hun lar være å tenne lyset i leiligheten og går bort mot vinduet. Hun vil se hvilken retning mannen går i men mister ham av syne. Hun kikker mot benken i parken igjen. Og der ser hun konturen av ham, lyset fra en gatelampe treffer ham som på en scene. Hun ser fuglene flokke seg mot ham igjen, men han deler ikke ut mer brød. Han tar sin dirigentpinne og tester den i lufta. Med en kraftfull bevegelse løfter han begge hender som får å sette i gang orkesteret. Fuglene flakser og flyr til alle kanter, fjær daler sakte ned. Byen er stille og fredfull.

FEM DIKTER

LATIFA GHARBI

ÄLSKADE SOL

Skuggorna dansar salsa
parar sig i sommardagen
när du slösar med dig själv
och kavlar ut din värme

jag blir till när du klär mig i ditt ljus
du får mig att röra vid himlarna
du får min dag att gå ned i spagat
du färglägger mina skuggor

din varma andedräkt
får maskrosbollar
att sprida sig över vidderna
flera mil från alla ljud

HÖSTEN ÄR UPPGIVEN

Drivor av löv ligger
huller om buller på marken
överlämnade åt sitt öde

mamma, jag som började att skriva om
dig
nu skriver jag om det som väntar mig
ödet verkar finna det lättare
att gå i redan upptrampade spår

jag är en kvinna
från medelhavet
som har breda höfter
och korta ludna ben
som tycker om inälvsmat
och kranvatten
som tar ansvar för mina gener
och vill världen väl

numer är jag också en kvinna
med ändrade livsplaner
en patient med oklar framtid

månen mediterar
natten sover
sorgen gör rörlighetsövningar
på ekparketten
när döden knackar på min dörr

förlåt mig, mamma
men jag skulle vilja vänta
lite till med att träffa dig

TIDERNA FÖRÄNDRAS

Mitt hår är mer svart än grått
jag fyller ett halvt sekel i år
hjärtat har fått rynkor och
livets mattor har rullats in

celler i mig förändras
bygger bo, rotar sig utan lov
döden hälsar på mig
vill hålla mig i handen

mitt liv krymper
likt en ylletröja i regn
tvivlet nästlar sig in
i framtiden

tillfällig bot och lindring?
återkommande sjukdom
som tar mig till en annan plats?
säkert är att årstidernas kretslopp
kommer att pågå
oavsett mig

tiderna förändras
jag faller genom hösten
genom vintern
i dödens närvaro
fäktas jag med tid som återstår

döden, fundera inte på att slå rot i mig
fundera inte på att knoppa ut
kom tillbaka någon annan dag!

LYCKAN BYGGER BO NÅGON ANNANSTANS

Jag ska ge mig ut på en raksträcka över Atlanten
jag ska lyssna till det hamrande kluckandet av mina löpsteg

allt jag äger är luften i mina lungor, vattnet i min kropp
och en tro på att allt kommer att ordna sig

vårt öde hann inte måla av oss, vårt öde stod inte på egna ben

lyckan bygger bo någon annanstans

KRITISK BLICK

idag uppmärksammar jag
mitt kantstötta porslin
täcket av fett och damm
på kryddhyllan
de ärrade väggarna
fläckarna på kökets linoleumgolv
från 50-talet
som inte går att skrubba bort
spår av dammsugarkrockar
i dörrkarmen

sedan ger den sig på min spegelbild
suckar åt de grå hårstrån
som invaderat mitt hårsvall
åt huden vid kinderna
som börjat slappna av

upptäcker mina gulnande tänder
och blottade tandhalsar
röntgenblicken
går ner mot halsen
dröjer sig kvar vid sköldkörteln
möts av ett speglat vemod

från mitt köksfönster ser jag solnedgången

MONICA RYTTMAN

FEM DIKTER

LÄNGTAN

Jag längtar efter dig
Som solen efter månen
Som torkan efter regn
Jag saknar dig

Så bra, säger du
Jag finns ju här för dig

DU SVARAR INTE NÄR JAG RINGER

Trollet är ursinnigt
Har lust att skrika så det hörs till månen
Kasta den döda telefonen över stupet

Prinsessan sitter tyst
Säger inget
Plötsligt lyfter hon luren

Prinsessan säger högt och klart
Jag älskar dig
Och Trollets hårda hjärta sjunger

SANN KÄRLEK

Jag älskar dig
Sa du

Älskar?
Mitt tvivel slog i taket
Älskar du mig?
Sa jag

Ja. Jo jag vill dig
Jag vill ditt bästa
Om du inte ställer några krav
Och om jag får vara 300 % egoist
Sa du

Knappast kärlek sa jag
Och gick min väg

ALLTID HOS MIG

Vaknar på natten
Förnimmer din puls
Känner din närhet
Du är nära även från andra sidan Atlanten

Jag har dig här
Jag hör dina andetag
Och allt blir stilla

DRAMA

Jag bygger drama när hon inte vill prata med mig
Måndag kväll och vi sågs igår
Inte en minut har jag fått
Sedan vi sa god natt igår kväll

Och varför, varför har hon inte hört av sig?
Klockan är ju snart 12 och det är dags för lunch
Lika säkert som att solen går upp varje dag, lika säkert vet att allt är över

Nu händer det som inte får hända
Hon älskar mig inte
Jag har vetat hela tiden
Hon vill inte ha mig

Bättre att vara en hund
Som gör det som måste göras
Som inte komplicerar och rör ihop
Och inte fastnar i tvivel

Hela mitt inre fylls med dumma och fåniga känslor
Dumma och fåniga känslor som gör mig svag och liten

Dumma och fåniga känslor
Som gör att mitt liv stundtals känns helt underbart.

FOGAR

AINO WALLER

Efter han berättat allt för henne låser Karin sig i badrummet och vrider på duschen. Utan att se sig själv i spegeln klär hon av sig och ställer sig under det rinnande vattnet. Där står hon orörlig tills spegeln immat fast. Sedan tvättar hon sig sakta, som en ritual. Tvålen skummar ur tvättsvampens varje por, vandrar nedåt längs nacken och armarna, den stora, spända magen, behåringen, låren och vaden. Över ansiktet rinner vattnet så kraftigt att hon måste blunda och andas genom munnen. Hon tvättar sin hud öm, tvättar tills tvålen späds ut av vattnet och försvinner ner i golvsilen. Men orden försvinner inte -

Det betydde ingenting.

Ett tunt, högt ljud sipprar ut mellan hennes stämband. Men Karin stoppar ljudet, stänger röstspringan snabbt och bestämt, som när hon kapar av det gamla plommonträdets rotskott så att de inte ska ta över trädgården.

Ingenting, jag lovar.

Ingenting, förutom att allt har varit ett misstag: Äktenskapet. Flyttet. Huslånet. Barnet i magen.

Hon lutar handflatorna mot den kalla kakelväggen som om hon tänker flytta på väggen, skjuta den framför sig. Magen är tung och hård, fylld av något främmande vars konturer hon inte kan urskilja från sin egen kropp. Var slutar barnet, var börjar hon? Fotsulorna vilar svullna och platta mot badrumsgolvet, och för första gången kan hon känna kakelfogarna tydligt under sina fötter. Är det för att

hon äntligen väger tillräckligt nu? Kan man känna världen först när den förvanskat en?

Det var ju flera månader sedan.
Vi blir en familj snart.

Väggplattorna är lena och svala under hennes händer. Fogarna är ljusgrå. Duva 141 heter nyansen. För nästan ett år sedan hade hon och Magnus åkt till Stockholm för att hitta rätt kakel och tapeter till huset. Magnus hade bestämt att de skulle rusta upp den gamla villan i förorten ordentligt, för hela livet; det gällde att tänka långsiktigt och välja klassiskt. Han hade tagit ledigt från jobbet hela juli för renoveringen. Under Stockholmshelgen i sen mars hade de gått i Kungsträdgården och föreställt sig hur det skulle bli när körsbärsträden slog ut. De hade druckit prosecco mitt på dagen på Pane Frescos takterrass under en plötsligt gassande försommarsol, hånglat småfulla utanför Trattorian i gamla stan och vandrat tillbaka till hotellet utan att släppa den andras hand.

Hur lycklig hade hon varit då? Hade hon varit lycklig?

Karin, titta på mig.

Karin tittar på sin kropp. Vattnet strömmar nerför hennes rygg och över de ömmande, mörkvårtade brösten. Allt i henne verkar ha sträckt sig till det yttersta: huden, sinnet, tilliten. För en gravid kvinna finns ingen återvändo. Fågelägg kläcks inte oruvade, men i en kvinna är ruvandet av det befruktade ägget inbyggt. Allt verkar egentligen vara en tidsfråga för en kvinna: när brösten utvecklas, när mensen börjar, när man förlorar sin oskuld, när man missar mensen, när man fyller trettiofem och får panik, när man tror och hoppas, när man får två streck på testet. Det är ett jäkla räknande för att få fram det beräknade datumet för lyckan. Och varför kallas ett barn just kärlekens frukt? Är det inte snarare rädslan för ensamheten som driver människorna till varandra?

Du, det hände bara en gång.

På morgonen hade de stått utanför Colorama på Folkungagatan med lätt baksmälla och blivit insläppta som de allra första kunderna. Inne i butiken var det tyst, det doftade lavendel och morgonsolen föll på väggelementen som föreställde olika badrum, ockragult och havsblått, granitrött, mönstrat, melerat och enfärgat. Tusen sköna, ansiktslösa liv.

-Vi ska köra stilrent, hade Magnus sagt. Gråmelerade golvkakel, vitt till väggarna.

Fast enligt expediten var det fogarna det som skulle sätta mest prägel på slutresultatet.

-Många olika kakel kan funka bra i ett utrymme. Men fogarna ska man välja noga. I mellanrummen skapas helheten.

Karin och Magnus hade stått länge vid hyllan med fogprov. Magnus föredrog mörka fogar och Karin vita. Expediten hade dragit en perfekt rödlackad nagel längs en matt, mörkgrå fog mellan två skifferplattor.

-Ni kommer inte vilja ha mörka fogar, då blir helhetsintrycket med det vita kaklet för brokigt.

-Kör vita, hade Magnus svarat snabbt och lett mot kvinnan.

-Ni kommer inte heller vilja ha kritvita fogar. Kritvitt blir sällan snyggt; i kritvitt syns all smuts.

Expediten hade hållit upp några fogprov i handen som en solfjäder eller som en hand i ett kortspel. Alla prov i solfjädern gick i olika gråa nyanser.

-Fundera på gråa fogar.

Kvinnans vita arbetsväst hade fickor i olika storlekar och små öglor där Karin föreställde sig att man kunde hänga skruvmejslar och sånt, kanske en morakniv. Men hur man skulle hantera kniven eller mejseln med de kuperade, blanka naglarna hade Karin ingen aning om. Kuperade naglar var gjorda för annat, för att posera inför kameror eller för att sänkas ner i någons nackhud.

-Jag vet inte, sa Karin. -Vi kanske måste fundera och återkomma.

Expediten separerade ett färgprov från de andra och log självsäkert.

-Gråa nyanser passar jättebra till kaklet.

Hon höll upp en ljusgrå provlapp med texten Duva 141 och

knäppte till lappen lätt med en hård nagel. Magnus nickade.

-Perfekt. Den tar vi.

Karin, jag måste berätta något.

Karin duschar tills huden på fingrarnas insida blir mjuk och skrynklig. Under tiden vrider hon vattnet på varmare och varmare tills det nästan bränner. Inne i henne gror ensamhetens frukt. Karin blundar, vattnet rinner ner längs pannan, kinderna, nästippen, hakan. Hon flämtar när det heta vattnet spiller över henne, men hon står kvar.

Karin hade föreslagit att de skulle gå ner till hotellfrukosten, men Magnus hade insisterat att han skulle hämta frukost till dem båda från Pom & Flora.

-Ligger inte det en bit bort?

-Ja men sov en liten stund till älskling, hade han sagt. -Dröm om oss.

-Men --

-Kom igen, du kommer inte att ångra dig. De har de bästa baked apples.

Efter att han gått hade Karin öppnat fönstret och legat kvar ensam i den stora sängen. När han varit borta hade hon märkt att storstaden med sina ljud verkade likgiltigt inställd till henne; efter att de åkt hem skulle rummet städas och rena lakan bäddas i sängen; något annat par skulle ta hissen upp till tredje våningen, hänga upp sina rockar på galgen och ställa sina tandborstar i badrummet. Deras fingeravtryck skulle gnuggas bort från handtagen som om de aldrig varit där. Drömmarna var väl det som gjorde människor unika, hade hon tänkt. Sedan hade hon somnat och drömt om ingenting.

Han hade återvänt till hotellrummet vid lunchtid glad och flåsig med två grillade croissanter, kaffe, chokladgranola och bakade äpplen med hasselnötssmör i en papperskasse. Allt hade hunnit svalna på vägen. Skinnet på äpplen var skrynkligt och hasselnötssmöret för sött.

-Jag var via Colorama, det blir riktigt snyggt med den där gråa nyansen.

-Perfekt, hade Karin sagt.

En timme sedan strömmade morgonsolen in i det färdigrenoverade köket. Karin stod vid köksön och skar en apelsin i klyftor då Magnus började berätta. Medan han pratade andades Karin in doften av fruktens solgula, saftiga sötma. Hon hade väntat på denna stund, hon hade vetat att den skulle komma och suttit fast i sin egen väntan, mellan före och efter. Men nu när stunden var inne hörde hon bara fragment av hans ord. Hon tänkte på någon avlägsen plats där den skurna frukten hon höll i handen hade mognat på en trädkvist. Kanske en apelsinträdgård i en sluttning. Gamla, slitna hus, brokiga och smutsiga. Små vägar långt borta.

Nu blundar hon under duschstrålen.

Det bränner bakom ögonen, men hon märker att tårarna förenas med vattnet från duschen innan de hinner bli tårar. I samma sekund som det träffar hennes hud förvandlas det från väte och syre till tröst och klarhet. Efter en lång stund, när luften tjocknat av ångan, vrider hon fast kranen.

Hon kliver ut ur duschen, torkar kroppen och suddar fram en yta i spegeln för att se sig själv.

Då börjar det.

Först spänner det till under magen, sedan över hela dess omfång och ända ner till ländryggen.

Under den kraftiga sammandragningen känner hon för första gången tydligt gränserna mellan sig själv och det nya, främmande i hennes kropp, det som har mognat och vuxit tills det inte längre ryms inom henne, det som betyder allt.

Jönköpings litteraturhus minipoesifestival

Söndagen den 27 mars genomfördes för första gången Jönköpings litteraturhus minipoesifestival.

Upplägget var sådant att sex inbjudna poeter läste sina dikter från scenen i antikvariat UNO, varpå publiken reagerade genom en egen dikt. De i publiken som ville kunde därefter skicka in sina alster till en antologi soom litteraturhuset sammanställer till början av juni.

Svea Lofthouse och Angel Park var de första poeterna på scenen. de har skrivit tillsammans i drygt 30 år och med långsa mellanrum ger de ut en diktsamling. Den första 2005 och den andra 2021. Det första setet handlade om mat och det andra var i grunden en reaktion på en punkkonsert och bestod av ännu opublicerade dikter.

Hanna Lindahl är en poet från Strängnäs. Mellan sina läsningar berättade hon om företeelser som hon inspirerats av; enigmatiska bilder, poesins musiska språk och mellanrummet mellan högra och vänstra hjärnhalvan.

Mellan poeternas läsningar rådde en koncentrerad stämning under vilken publiken var försjunken i skrivande.

Magnus Grehn är både poet och förlagsman från Tranås. Hans senaste utgivning är en split med Mikael Eksström: *Gubbar med vagn*. De kommer båda från punken, vilket var tydligt under hans kraftfulla poesiläsning.

Efter en tårtpaus var det dags att släppa Peter Nybergs och Camilla Mollungs splitade bok *Wittgensteins brorsas högra hand / Ett innerligt sätt att förintas*. Poeterna berättade om att de flesta av dikterna kommit till under en 90 dagar lång poesiutmaning, där de varje dag läste sex dikter som de reagerade på genom att skriva en egen. Ur den poetiska massan har sedan de två poetiska verken arbetats fram.

Camilla Mollung tog vid och läste ur sin *Wittgensteins brorsas högra hand*. Hon berättade att flera av dikterna var inspirerade av vardagslivet och av låsningar i kommunikationen mellan människor.

Peter Nyberg avslutade festivalen genom att läsa ur *Ett innerligt sätt att förintas*. Han berättade att boken består av fyra delar, där den fjärde, Appendix, endast finns digitalt och består av enskilda dikter som publicerats i antologier och tidskrifter.

Camilla Mollung och Peter Nyberg
Hanna Lindhal
Camilla Mollung
Peter Björkman
Jens Sandberg
Magnus Grehn
Peter Nyberg. foto: Olivia Mollung

Årsstämma
i föreningen Jönköpings litteraturhus

Den 21 mars hade föreningen Jönköpings litteraturhus årsstämma. Här redovisas protokollet. Verksamhetsberättelsen finns på hemsidan.

1.
Mötets öppnande – Ordförande Dan Nilsson hälsade välkommen och öppnade mötet

2.
Val av ordförande och sekreterare för mötet samt protokolljusterare tillika röstkontrollant att jämte ordföranden justera protokollet – Ordförande för mötet blev Dan Nilsson, Sekreterare Gunnar Källström, Protokolljusterare – Peter Nyberg

3.
Fråga om mötet utlyst på rätt sätt – Mötesdeltagarna fann att mötet utlyst rätt och riktigt

4.
Styrelsens berättelse för det senaste verksamhetsåret. *

5.
Revisorernas berättelse

6.
Styrelsens förvaltningsberättelse för det senaste verksamhetsåret (balans- och resultaträkning) *

7.
Fråga om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna – Styrelsen gavs ansvarsfrihet

8.
Medlemsavgifter – Medlemsavgiften förblir densamma som föregående år -200 kr för vuxen och 50 kr för seniorer (över 80 år) och ungdom (upp till 18 år)

9.
Motioner – Inga motioner inkom

10.
Val av ledamöter och valberedning samt suppleanter – Styrelsen tar ansvar för nyrekrytering av styrelseposter, Revisor Evelina Thomas (ännu inte helt klart)

11.
Verksamhetsplan för 2022 * Vikten av att sondera terrängen och se på möjligheterna till ny lokal till maj 2023 betonades – arbetet har börjat och möten med nyckelpersoner i kommunen och regionen är planerade. (Föreningen får vara kvar i huset fram till 30 april 2023)

12.
Budget för 2022 *

13.
Eventuell anställning av praktikant – Årsmötet såg att kostnaderna för föreningen blir för höga för att anställa men Gunnar Källström fick i uppdrag att kika på en lösning med kommunen

14.
Övriga frågor – Helena Forsman hjälper föreningen att deklarera.

15.
Mötets avslutande – Dan Nilsson tackade de närvarande och sällskapet tog varsin torr bulle.

* Se www.jonkopingslitteraturhus.se

Ansök till

Platsens författare 2022

Vill du feriearbeta som författare? Går du i årskurs 1, 2 eller 3 på gymnasiet? Då ska du ansöka till Platsens författare på Jönköpings litteraturhus.

I år kan vi stolt presentera att fem stipendiater kommer få författarstipendiet UNO, som delas ut av Jönköpings litteraturhus Antikvariat UNO. Stipendiet är på 2 000 kronor. Du får också samma ferielön som andra anställda feriearbetare i kommunen.

Vi erbjuder fem platser och du kommer få handledning i ditt arbete av författare.

Var? – Jönköpings litteraturhus, Syrgasvägen 7

När? – 20 juni – 8 juli 2022

Hur? – Ansök med en text i valfri genre som du skrivit samt en kort beskrivning om varför du vill ha sommarjobb som författare. Skicka dina arbetsprover i PDF-format till info@jonkopingslitteraturhus.se och märk ämnesraden i mejlet med: Arbetsprov Platsens författare. Glöm inte att uppge ditt namn efter titeln i dokumentet. Sista ansökningsdag: 1 maj

Vad förväntas av dig som stipendiat:

Du arbetar med ett personligt skrivprojekt.

Du arbetar med en reaktion på ett lokalt författarskap. En reaktion kan vara en novell, dikt, ett kåseri eller liknande.

Du redovisar ett av dina skrivprojekt under bokmässan SmåLit 2023.

GUNNAR KÄLLSTRÖM

KRÅKAN I TENHULT

Det kommer en kråka in på Tenhults bibliotek. Sakta vaggar hon fram mellan hyllorna och tittar sig hungrigt omkring. Eftersom jag har mitt pass i informationsdisken och läget är lugnt går jag försiktigt fram och frågar om det finns någonting jag kan hjälpa till med? Kanske är det en speciell bok som hon letar efter eller någon tidskrift som hon brukar läsa? Är hon kanske på väg till släktforskningshörnan eller vill låna en ljudbok? Hon vill inte låna någonting, säger hon, bara sitta ner, dricka en kopp kaffe och äta några kex. Kexen har hon tagit med i en liten påse men någon kaffetermos kan jag inte se varför jag påpekar att det här inte är ett kafé.

- Spelar det någon roll? frågar hon då, gör det någonting om jag sitter här och äter mina kex medan du delar med dig av personalens kaffe? Kan det skada någon? Det är kallt ute och vissa har inte något hem. Vissa flyger hit och dit och tillbringar större delen av sitt liv i diket. Kan det då vara möjligt för dessa sökare att få äta några kex och dricka en kopp kaffe medan vi väntar på döden?

- Nu är du väl ändå en smula dramatisk, svarar jag. Tänk om alla kom hit och åt sina kex. Tänk om alla begärde av den redan nu stressade personalen att den skulle springa och koka kaffe till höger och vänster? Vad tror du skulle hända då?

- Det kan jag omöjligt svara på, säger hon, men du ser ut att ha långa ben och för tillfället verkar det inte vara så många låntagare framför informationsdisken. Kanske du rent av skulle kunna tänka dej att springa efter en kopp och toppa den med en skugga grädde? Det räcker med en äggkopp, mer begär jag inte. En liten äggkopp med varmt bibliotekskaffe till en frusen kråka?

- Vad vet du om vad som måste göras i ett bibliotek, svarar jag. Du vet ingenting om en bibliotekaries dagliga sysslor. Det finns faktiskt arbete innanför dessa hyllor, i dessa hyllor och långt bortom dessa hyllor. Vi tar emot skolklasser, förskolor, har språkkafé…

- Just det, kraxar kråkan, kafé. När börjar språkkafét?

- Nästa tillfälle är på tisdag kl 17.00.

- Då finns det säkert lite extra kaffe redan nu?

- Nu börjar mitt tålamod att tryta. Vi har inget kaffe att pytsa ut till besökare och därmed anser jag det här samtalet för avslutat.

I samma stund kommer min kollega Britt-Inger förbi. Hon får se kråkan och hennes torra kex.

- Oj, det där ser torrt ut, säger Britt-Inger. Skulle det kanske smaka med en kopp kaffe?

- Ja tack, svarar kråkan. Den här stilige gentlemannen är precis på väg att med sina långa ben springa efter en liten kopp till mej.

Vad kan jag göra? Naturligtvis går jag en trappa upp till bibliotekets pentry och ordnar fram en kopp, men vid kylskåpsdörren flyger fan i mig och istället för grädde tar jag en matsked diskmedel i kaffet.

- Tusen tack, säger kråkan och tar emot den lilla äggkoppen med sina utsträckta vingar. Detta ska jag sent glömma. Tänk att jag fick en kopp kaffe på denna kommunala inrättning. Jag var frusen och du gav mej värme. Jag var kaffesugen och du gav mej en hel äggkopp av personalens kaffe. Tusen, tusen tack.

Kråkan sitter och sörplar högljutt medan jag återgår till att vara upptagen bakom min dataskärm. Efter en stund reser hon sig stapplande men faller nästan omedelbart i golvet.

- Herre min je! skriker Britt-Inger, hämta hjärtstataren. Skynda någon hjälp!

Ingen av oss har någonsin behövt använda defibrillatorn. Den har hängt där på väggen i tid och evighet som en garanti för att ingenting kan hända. Nu står vi som handfallna dammråttor och tittar uppfodrande på varandra tills en rådig låntagare tar initiativet och plockar ner den från sin upphängning, bryter förpackningen och inleder första hjälpen.

Kråkan ligger orörlig i tidskriftshörnan.

- Kom då här för helvete! skriker den rådige låntagaren. Håll i handtagen medan jag skjuter! Och du ringer efter en ambulans!

Britt-Inger springer till telefonen och jag får handtagen från hjärtstartaren. Jag placerar båda över kråkans insjunkna bröst och så kommer den första stöten. Den lilla kråkkroppen flyger livlöst upp men sjunker lika fort åter till golvet. Vid andra stöten händer samma sak. Stöten

skakar den döda kroppen som efteråt ligger orörlig. Efter den tredje öppnas långsamt hennes ögon, vi kliver åt sidan och i den konstfyllda tystnaden reser sig kråkan. Sakta vaggar hon mot utgången medan vi chockade ser på. Vid dörren vänder hon sig om, blinkar med ena ögat och säger tack för kaffet.

VÅREN 2022
I JÖNKÖPINGS LITTERATURHUS

KALENDER

Måndagen den 4 april, 18:00
Klubb Mikrokosmos med Sofia Ekberg

9-10 april
Scandinavian Gothic
Yvonne Leffler: Skandinavisk gotik
Klas Hjort: HP Lovecrafts berättelsebyggande
Anders Fager: Skriv med skräckmästaren

Lördagen den 23 april, 15:00
Världsboksdagen

1 maj
Sista dagen att söka Platsens författare

Måndagen den 2 maj, 18:00
Klubb Mikrokosmos med Ingeli Aalto och Beatriz Quevedo de Hansen

Lördagen den 7 maj
SmåLit

27-28 maj
Skåderier under Jönköpings marknad
- Bokbord, filosofiskt kafé och gatupoesi

Måndagen den 6 juni, 18:00
Klubb Mikrokosmos med Camilla Mollung och Peter Nyberg

VERKSAMHETER

Plats för skrivprojekt
Om du vill ha ett kontor för ett längre skrivprojekt är du välkommen att söka till Jönköpings litteraturhus. Skicka en kortfattad projektbeskrivning till: info@jonkopingslitteraturhus.se

Antikvariat UNO
Om du vill botanisera bland böcker, träffa andra skrivande eller bara filosofera över en kaffe i en trevlig miljö kan du komma till Antikvariat UNO:
Måndag, tisdag 10-17
Onsdag 9-13

Volontär?
Om du vill hjälpa Jönköpings litteraturhus i vårt arbete med att sprida litteraturen är du välkommen att arbeta som volontär hos oss. Anmäl dig via hemsidan. Du får ett fritt medlemskap, kaffe och fin gemenskap.

Klubb Mikrokosmos
Är litteraturhusets litterära salong som genomförs första måndagen i varje månad. Varje gång finns möjlighet att själv gå upp på scenen, men också en inbjuden gäst med anknytning till Jönköping som underhåller.

EVENEMANG

9-10 april
Scandinavian Gothic
Unna dig en helg i skräck!
9 april, 15:00 Yvonne Leffler
9 april, 16:30 Klas hjort
10 april, 10-14 Workshops med Anders Fager

23 april
Världsbokdagen
Före detta fristadsförfattaren Ali Thareb från Irak framträder i Jönköpings litteraturhus tillsammans med andra poeter

13 juni - 1 juli
Platsens författare
Går du årskurs ett eller två på gymnasiet och vill sommarjobba som författare ska du söka till Platsens författare. Två ungdomar väljs ut och får utöver ferielön också ett stipenium. Mer information finns på www.jonkopingslitteraturhus.se.